

ÖZEL HUKUK

Araştırma Makalesi / Research Article

Medenî Usûl Hukukunda Davaya Müdahalede Vekâlet Ücreti*

Attorney Fee in Intervention to the Case in Civil Procedure Law

Yasemin BAĞLI TAHİROĞLU**

ÖZ

Medenî usûl hukukunda çekişmeli yargı davacı ve davalı olmak üzere iki taraf üzerine kurulmuştur. Yargılama davacı ve davalı arasında yürür ve yargılama sonunda verilen hüküm bu taraflar arasında geçerli olur. Ancak yargılama sonunda verilecek hüküm her zaman sadece davacı ve davalıyı etkilemez. Dava sonucunda hukukî durumu veya hakkı olumsuz yönde etkilenecek olan üçüncü kişiler olabilir. Davanın tarafları dışında, dava sonucundan hukukî durumu veya hakkı olumsuz yönde etkilenecek olan üçüncü kişinin dâhil olması davaya müdahaledir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre davaya fer'i müdahale ve aslî müdahale olmak üzere iki tür müdahale mümkündür. Görülmekte olan bir davada, üçüncü kişinin taraflardan birisinin yanında, ona yardımcı olmak amacıyla davaya katılması fer'i müdahaledir. Aslî müdahale ise üçüncü kişinin görülmekte olan davanın taraflarına karşı ayrı ve bağımsız bir dava açması olup gerçek anlamda bir müdahale değildir. Bu iki kurumun söz konusu olduğu davalarda vekâlet ücretine hükmedilmesinin fer'i müdahil ve aslî müdahil bakımından neticeleri ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medenî Usûl Hukuku, Aslî Müdahale, Fer'i Müdahale, Müdahale, Vekâlet Ücreti.

ABSTRACT

In Civil Procedure Law, adversarial proceedings is based on two parties: the plaintiff and the defendant. The trial shall be between the plaintiff and the defendant, and the provision at the end of the trial shall be valid between these parties. However, the provision at the end of the trial does not always affect only the plaintiff and the defendant. There may be third parties whose legal status or right will be adversely affected as a result of the lawsuit. Apart from the parties to the case, the

* Makale gönderim tarihi: 22.04.2021. Makale kabul tarihi: 16.08.2021. Yasemin Bağlı Tahiroğlu, "Medenî Usûl Hukukunda Davaya Müdahalede Vekâlet Ücreti", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, 2021, s. 475-493; <https://doi.org/10.46547/imuhfd.2021.08.02.05>.

Bu çalışma, yazarın İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Dr. Öğr. Üyesi Evren Koç danışmanlığında savunduğu "Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti" isimli yüksek lisans tezinden türetilerek hazırlanmıştır.

** Avukat, İstanbul Barosu, İletişim: yaseminbagli@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0726-6982>.

involvement of a third person whose legal status or right will be adversely affected by the outcome of the case is an intervention in the case. According to the Code of Civil Procedure (Nr. 6100) two types of intervention in the case are: possible secondary intervention and principal intervention. In a law suit pending, the participation of a third person alongside one of the parties in order to assist him is secondary intervention. The principal intervention is that the third party has filed a separate and independent lawsuit against the parties to the law suit and it is not an intervention in real sense. In cases in which these two institutions are involved, the consequences of the provision of attorney fees in terms of secondary intervention and principal intervention are evaluated separately.

Keywords: Law of Civil Procedure, Principal Interventions, Secondary Interventions, Intervention, Attorney Fee.

Giriş

Medenî usûl hukukunda çekişmeli yargı davacı ve davalı olmak üzere iki taraf sistemi üzerine kuruludur¹. Nitekim dava sonunda verilen hüküm de bu iki taraf için kesin hüküm etkisi doğururken, üçüncü kişiler bakımından kesin hüküm etkisi doğurmaz². Bununla birlikte, verilen hüküm üçüncü kişilerin hukukî durumunu etkileyebilir.

Görülmekte olan bir davadan etkilenecek olan ya da etkilenme ihtimali bulunan üçüncü kişilerin davaya katılması bakımından hukukumuzda ilk olarak fer'i müdahale akla gelebilir. Bununla birlikte, üçüncü kişinin davada yer almasının bir diğer şekli ise aslî müdahaledir. Ancak aslî müdahale esasen görülmekte olan davanın taraflarına karşı ayrı ve bağımsız bir dava açılması olup gerçek manada bir müdahale değildir³.

Fer'i müdahale ve aslî müdahale, üçüncü kişiye davaya katılma imkânı sağlamasına karşın üçüncü kişinin katıldığı davadaki sıfatı bakımından farklılık arz etmektedir. Nitekim fer'i müdahil katıldığı davada taraf sıfatını haiz değil-

- 1 Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. I, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s. 885; Sabri Şakir Ansay, *Hukuk Yargılama Usulleri*, 7. Baskı, Ankara, 1960, s. 106; Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, Muhammet Özekes, *Medenî Usûl Hukuku*, 14. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013, s. 291-292; Yavuz Alangoya, M. Kâmil Yıldırım, Nevhis Deren-Yıldırım, *Medenî Usul Hukuku Esasları*, Tıpkı 8. Bası, Beta, İstanbul, 2011, s. 113; Murat Atalı, *Medenî Usûl Hukukunda Davanın İhbarı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007, s. 35-36; Meral Sungurtekin Özkan, *Türk Medeni Yargılama Hukuku*, Fakülteler Kitabevi Barış Yayınları, İzmir, 2013, s. 66; Ali Cem Budak, Varol Karaaslan, *Medenî Usul Hukuku*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s. 98.
- 2 Saim Üstündağ, *Medeni Yargılama Hukuku*, C. I-II, 7. Baskı, İstanbul, 2000, s. 696; Hakan Pekcanitez, *Medenî Usul Hukukunda Fer'i Müdahale*, Ankara, 1992, s. 17; Nevhis Deren-Yıldırım, *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1996, s. 15-16; Hakan Pekcanitez, Nedim Meriç, *Medenî Usûl Hukukunda Fer'i Müdahale*, 2. Baskı, On İki Levha, İstanbul, 2020, s. 21.
- 3 Pekcanitez, s. 45; Murat Atalı, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha, İstanbul, 2017, s. 716, (Pekcanitez Usûl); Pekcanitez, Meriç, s. 66.

ken, aslî müdahil katıldığı davada taraftır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 326. maddesine göre Kanun'da belirtilen istisnalar dışında, yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verilir. Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücreti yargılama giderlerindedir (HMK m.323/1-ğ). Nitekim vekil ile takip edilen yargılamalarda mahkemece, takdir olunacak vekâlet ücreti, taraf lehine hükmedilir (HMK m. 330).

Çalışmada, katıldığı davada taraf konumunda yer almayan fer'i müdahilin ve esasen ayrı bir davanın tarafı olan aslî müdahilin lehlerine ve aleyhlerine hükmedilebilecek olan yargılama gideri olan vekâlet ücreti ele alınmıştır. Bu kapsamda, ilk olarak fer'i müdahalede daha sonra ise aslî müdahalede hükmedilecek olan vekâlet ücreti incelenmiştir.

I. Fer'i Müdahalede Vekâlet Ücreti

A. İlk Derece Yargılamasında

Fer'i müdahale, bir davada verilecek hükümden hukukî durumu etkilenebilecek olan üçüncü kişinin, davayı kazanmasında hukukî yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak üzere o davada yer alması anlamına gelir (HMK m. 66/1)⁴. Üçüncü kişi, fer'i müdahil olarak davada yer almakla birlikte taraf sıfatına sahip olmaz (karş. m. 66/1 ve m. 68)⁵. Zira fer'i müdahil yer aldığı davada kendisi adına bir hukukî koruma talebinde bulunmamaktadır⁶.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 328. maddesinde, fer'i müdahil olarak davada yer alan kimsenin, yanında katıldığı taraf haksız çıkarsa, sadece fer'i müdahale giderinden sorumlu olacağı, aksi takdirde bu giderler karşı tarafa yükletileceği düzenlenmiştir. Bununla birlikte, hüküm üçüncü kişinin katıldığı taraf lehine verilmiş olsa dahi, üçüncü kişinin davaya katılmasına, lehine hükümlenen tarafın hâl ve davranışı neden olmuşsa, müdahale giderinin tamamı veya bir kısmı, lehine hüküm verilen tarafa yükletilebilir (HMK m. 328 c. 2).

4 Ansay, s. 140; Pekcanitez, s. 17-18; Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. IV, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s. 3451; Baki Kuru, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 979; Necip Bilge, Ergun Önen, *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*, 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978, s. 267; Üstündağ, s. 375; Alangoya, Yıldırım, Deren-Yıldırım, s. 158; Pekcanitez, Atalay, Özekes, s. 333; Abdurrahim Karlı, *Medenî Muhakeme Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2020, s. 298; Murat Atalı, İbrahim Ermenek, Ersin Erdoğan, *Medenî Usul Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 261; Süha Tanrıver, *Medenî Usul Hukuku*, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 564; Ömer Ulukapı, *Medenî Usul Hukuku*, 3. Baskı, Mimoza Yayınları, 2015, s. 209; Pekcanitez, Meriç, s. 21-23; Fatih Tahiroğlu, *Medenî Usul Hukukunda Re'sen Araştırma İlkesi*, On İki Levha, İstanbul, 2020, s. 78.

5 Atalı, Pekcanitez Usul, s. 718; Pekcanitez, Atalay, Özekes, s. 334.

6 Atalı, Pekcanitez Usul, s. 719; Pekcanitez, Atalay, Özekes, s. 334.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 328. maddesinde düzenlenen fer'i müdahale giderleri, tarafların davanın sonuçlanması için yaptıkları yargılama giderlerinden farklıdır⁷. Nitekim fer'i müdahale giderleri, fer'i müdahilin yargılamaya ve duruşmalara katılmasını sağlamak amacıyla yapılan giderleri kapsar⁸. Örneğin, müdahale harcı, müdahale dilekçesinin davanın taraflarına tebliğ edilmesi için yapılan giderler, fer'i müdahale yapılan tebligatlara ilişkin giderler bu kapsamda değerlendirilir⁹. Burada konumuz bakımından üzerinde durulması gereken mesele, fer'i müdahilin kendisini vekil ile temsil ettirmesi hâlinde, buna ilişkin vekâlet ücretinin söz konusu müdahale giderlerinin kapsamına girip girmediğidir.

Doktrin¹⁰ ve yargı kararlarında¹¹, haklı olarak, fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilemeyeceği kabul edilmektedir. Zira bu gider, müdahale giderlerinin kapsamına dâhil değildir¹². Kaldı ki, fer'i müdahilin katıldığı davada ancak taraflar hakkında hüküm verilir (HMK m. 69/1). Bir başka deyişle, yargılama sonunda fer'i müdahil hakkında bir hüküm verilmez¹³.

7 Pekcanitez, s. 159; Pekcanitez, Meriç, s. 334.

8 Pekcanitez, s. 159; Pekcanitez, Meriç, s. 334.

9 Pekcanitez, Meriç, s. 335.

10 Bilge, Önen, s. 336 dn. 18; Kuru, Usul, C. IV, s. 3475; Pekcanitez, s. 161; Bilge Umar, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014, s. 957; Pekcanitez, Meriç, s. 335; ayrıca bkz. Necmettin M. Berkin, *Tatbikatçılara Medenî Usul Hukuku Rehberi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981, s. 704.

11 “[...] Somut olayda davalı Kurumun müdahalesi, aslî müdahale değil, fer’î müdahale niteliğindedir. Fer’î müdahil; yanında katıldığı tarafın yararına olan iddia ve savunma vasıtalarını ileri sürebilir (HMK m. 68). Müdahilin yer aldığı asıl davada hüküm taraflar hakkında verilir. Başka bir ifade ile davada, müdahil yararına veya müdahil aleyhine hüküm verilemez. Bunun sonucu olarak, müdahil kendisini vekille temsil ettirmiş olsa bile, müdahil lehine vekalet ücretine hükmolunamaz. HMK m. 328’de yer alan düzenleme müdahale giderlerine ilişkin olup, kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücretini kapsamaz. Bu husus nazara alınmadan, fer’î müdahil Kurum yararına vekâlet ücretine hükmedilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir [...]” Yargıtay 21. HD., E. 2015/13948 K. 2015/16773 T. 17.9.2015 (Lexpera) aynı yönde bkz. Yargıtay 2. HD., E. 2014/14831 K. 2014/22290 T. 10.11.2014 (Lexpera) “[...] Mahkemece, yanılığlı değerlendirme sonucu davada taraf konumunda olmayan Feri Müdahil ...’nın karar ve ilam harcı ile vekalet ücretinden sorumluluğuna karar verilmesi, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir [...]” Yargıtay 10. HD., E. 2014/11988 K. 2015/17608 T. 26.10.2015 (Lexpera). Bkz. “[...] Dolayısıyla davalı Tapu Sicil Müdürlüğünü temsilen duruşmaya katılan Hazine vekili yararına vekalet ücreti taktir edildiğine göre ve asli müdahale söz konusu olmadığından ferî müdahil lehine vekalet ücreti taktir edilmesi usul ve yasaya aykırıdır [...]” Yargıtay 8. HD., E. 2012/3939 K. 2012/9718 T. 01.11.2012 (Lexpera). Yargıtay’ın eski tarihli ve aksi yönde bir kararı için bkz. Yargıtay 4. HD., E. 1956/445 K. 1956/587 T. 15.12.1956 (Pekcanitez, Meriç, s. 335, dn. 1202).

12 Umar, s. 957.

13 Kuru, El Kitabı, C. I, s. 987; Üstündağ, s. 376; Alangoya, Yıldırım, Deren-Yıldırım, s. 156; Pekcanitez, s. 164; Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 338; Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 508; Atalı, Pekcanitez Usûl s. 743; Pekcanitez/Meriç, s. 343.

Bu nedenle de fer'i müdahil hakkında vekâlet ücretine karar verilemez¹⁴.

Aynı durum, fer'i müdahilin katıldığı davanın davaya son veren taraf usûl işlemleriyle sona ermesi hâlinde de geçerlidir. Bu bağlamda, fer'i müdahilin katıldığı davanın sulh yoluyla sona ermesine ayrıca değinilmelidir. Şöyle ki, fer'i müdahilin karşı tarafla sulh olarak davayı sona erdirebilmesi mümkün değildir¹⁵. Bununla birlikte, fer'i müdahil taraf olarak olmasa da, fer'i müdahil sıfatıyla, yani taraf yardımcısı olarak söz konusu sulhe katılabilir¹⁶. Ancak bu katılma yalnızca müdahale giderleri kapsamında gerçekleşebilir¹⁷. Böyle bir durumda, müdahale giderleri bakımından taraflar ve fer'i müdahil müdahale giderleri konusunda anlaşılırsa, söz konusu sözleşme geçerli olur¹⁸. Ne var ki yukarıda belirtildiği üzere, vekâlet ücreti söz konusu müdahale giderlerinin kapsamında yer almaz. Fer'i müdahilin taraflar arasındaki sulhe katılmaması hâlinde ise, müdahale giderleri hakkında mahkeme karar vermelidir¹⁹. Böyle bir durumda da fer'i müdahilin vekâlet ücretinden sorumlu tutulması söz konusu olmaz²⁰. Zira bu gider, müdahale giderlerinin kapsamına dâhil değildir.

B. Kanun Yolları Aşamasında

Bir davada tahkikat sona erinceye kadar fer'i müdahale talebinde bulunulabilir (HMK m. 66). Dolayısıyla istinaf ve temyiz aşamasında davaya fer'i müdahil olarak katılmak mümkün değildir²¹. Nitekim Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 357. maddesinde de istinaf yargılaması sırasında davaya müda-

14 Pekcanitez, s. 161; Pekcanitez, Meriç, s. 335. Ancak ticaret şirketlerinde pay sahibi tarafından açılan sorumluluk davasına şirketin davaya fer'i müdahil olarak katılabileceği ifade edilmektedir (Anıl Köroğlu, "Pay Sahibi Tarafından Açılan Sorumluluk Davasında Yargılama Giderlerinin Pay Sahibi ile Şirket Arasında Paylaştırılması (Medenî Usûl Hukuku Kapsamında Bir İnceleme)", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 17, Haziran 2021, s. 367). Bu hâlde, pay sahibi davayı kaybederse, davaya fer'i müdahil olarak katılmış olan şirket sadece müdahale giderlerinden değil, TTK m. 555/2'deki şartların oluşması durumunda yargılama giderlerinden de sorumlu olacaktır (Köroğlu, s. 368). Böyle bir durumda ise, fer'i müdahil olan şirketin vekâlet ücretinden de sorumlu olması söz konusu olabilecektir.

15 Ansay, s. 143; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 985; Ergun Önen, *Medenî Yargılama Hukukunda Sulh*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1972, s. 83, (Sulh); Pekcanitez, s. 147; Atalı, Pekcanitez Usûl, s. 732; Atalı, Ermenek, Erdoğan, s. 265; Pekcanitez, Meriç, s. 295; L. Şanal Görgün, Levent Börü, Barış Toraman, Mehmet Kodakoğlu, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 386.

16 Önen, Sulh, s. 83; Pekcanitez, s. 147; Pekcanitez Meriç s. 295.

17 Pekcanitez, s. 147 ve 163; Pekcanitez, Meriç, s. 295 ve 341.

18 Önen, Sulh, s. 166; Pekcanitez, s. 163; Pekcanitez, Meriç, s. 341.

19 Önen, Sulh, s. 166; Pekcanitez, s. 163; Pekcanitez, Meriç, s. 341.

20 Önen, Sulh, s. 170.

21 Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 334; Atalı, Pekcanitez Usûl, s. 722. Nitekim Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu döneminde de temyiz aşamasında davaya fer'i müdahalenin söz konusu olamayacağı ifade edilmekteydi (Necmeddin M. Berkin, *Medenî Usul Hukuku Esasları*, Hamle Matbaası, İstanbul, 1969, s. 158; İlhan E. Postacıoğlu, *Medeni Usul Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, İstanbul, 1975, s. 316; Pekcanitez, s. 72).

hale talebinde bulunulamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Bununla birlikte, aşağıda açıklanacağı üzere, bazı hâllerde fer'i müdahilin kanun yoluna başvurabilmesi mümkündür. Böyle bir durumda, kanun yoluna başvuran fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine karar verilip verilemeyeceği meselesi üzerinde durulmalıdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde (AAÜT), vekâlet ücretinin, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemlerin ücretinin karşılığı olduğu açıkça düzenlenmiştir (m. 2/1, c. 1). Bu nedenle istinafa veya temyize başvurulması ayrı bir vekâlet ücretine hükmedilmesini gerektirmez. Ancak Tarife'nin ikinci maddesinin ikinci fıkrasına göre, bölge adliye mahkemelerinde istinaf başvurusu ve Yargıtay'da temyiz başvurusu üzerine görülen işlerin duruşmaları ayrı ücreti gerektirir. Dolayısıyla istinaf veya temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması durumunda vekâlet ücretine hükmedilmesi gündeme gelir. Buna karşılık, istinaf veya temyiz yargılamasının duruşmasız olarak yapılması hâlinde, söz konusu yargılama sonunda vekâlet ücretine hükmedilmez²². Bu durum hem taraflar açısından hem de fer'i müdahil açısından geçerlidir. O hâlde, fer'i müdahilin kanun yoluna başvurduğu durumlarda da, kanun yolu yargılamasında duruşma yapılmamışsa, yargılama sonunda vekâlet ücretine ilişkin bir karar verilmesi söz konusu olmaz. Kanun yollarında fer'i müdahil hakkında verilebilecek vekâlet ücretine ilişkin kararları ise, fer'i müdahilin kanun yoluna başvurabileceği hâllere göre ayrı ayrı incelemek gerekir.

İlk olarak, fer'i müdahale talebinin mahkeme tarafından reddedilmesi hâlinde, bu ret kararına karşı kanun yoluna başvurulabilir²³. Burada üçüncü kişi, taraflardan bağımsız olarak kanun yoluna başvurulabilir²⁴. Doktrinde, tarafların kanun yoluna başvurmadığı ve bu nedenle hükmün onlar için kesinleştiği durumlarda, üçüncü kişinin bu ret kararına karşı kanun yoluna gidemeyeceği kabul edilmektedir²⁵. Ancak yine doktrinde, haklı olarak, üçüncü kişinin yanında davaya katılmak

22 “[...] 5-İstinaf yargılaması sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, 6- Kararın ilk derece mahkemesince taraflara tebliğine, Dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 362/1-g bendi gereğince kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi [...]” İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, 45. HD., E. 2020/1495 K. 2021/40 T. 20.1.2021 (Lexpera); aynı yönde bkz. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, 17. HD., E. 2020/2302 K. 2021/35 T. 14.1.2021 (Lexpera); İzmir Bölge Adliye Mahkemesi, 5. HD., E. 2018/1457 K. 2019/699 T. 15.5.2019 (Lexpera).

23 Pekcanitez, s. 127; Pekcanitez, Meriç, s. 248. Bu karara karşı esas hüküm verilmeden önce kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı tartışmalıdır (Bu konu hakkında geniş bilgi için bkz. Pekcanitez, s. 127-129; Pekcanitez, Meriç, s. 248).

24 Necip Bilge, *Medeni Yargılama Hukukunda Karar Düzeltme*, Ankara, 1973, s. 144; Pekcanitez, s. 129; Pekcanitez, Meriç, s. 249.

25 Kuru, Usul, C. IV, s. 3466; aynı yönde bkz. Ejder Yılmaz, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, Cilt 1 1-70, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 1351.

istediği tarafın kanun yoluna başvurmamasının, onun kanun yolundan feragat ettiği anlamına gelmeyeceği ifade edilmektedir²⁶. Dolayısıyla üçüncü kişinin davaya yanında katıldığı taraf kanun yoluna başvurmaktan açıkça feragat etmemişse, üçüncü kişi tek başına istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurabilir²⁷. Böyle bir durumda tek başına kanun yoluna başvuran üçüncü kişinin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmesi söz konusu olabilir²⁸. Öte yandan üçüncü kişi ile birlikte yanında davaya katılmak istediği taraf da söz konusu ret kararına karşı kanun yoluna başvurabilir²⁹. Ancak bu hâlde de kanaatimizce kanun yolunda üçüncü kişinin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmelidir. Zira üçüncü kişinin bu başvurusu esasen kendisi hakkında verilen karara karşıdır.

26 Pekcanitez, s. 130; Pekcanitez, Meriç, s. 252

27 Pekcanitez, s. 130; Pekcanitez, Meriç, s. 252

28 “[...] tarafından verilen 03.03.2017 ve 28.03.2017 tarihli dilekçelerle davalı ... yanında davaya müdahil olarak katılma talebinde bulunulmuş, mahkemece 29.03.2017 tarihli duruşmada müdahale talebinin tahkikat sonu gelinceye kadar yapılmasının gerektiği, müdahale talep edenin davalı yanında fer’i müdahil olarak davaya katılmasında hukuki yarar bulunmadığı gerekçesiyle müdahale talebinin reddine karar verilmiş, aynı duruşmada yargılama sonuçlandırılmıştır [...] hükme karşı davalı yanında fer’i müdahale talep eden ... (...) tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuş, İlk Derece Mahkemesi’nin 24.04.2017 tarihli ek kararı ile dava dosyasında müdahil sıfatı olmadığından bahisle istinaf talebinin reddine karar verilmiş, iş bu ek karara karşı da davalı yanında fer’i müdahale talep eden ... (...) tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur. Bölge adliye mahkemesi’nce, İlk Derece Mahkemesi’nce tahkikat aşamasının 13.01.2017 tarihli duruşmada tamamlanıp sözlü yargılamaya geçilmesine karar verildiği, tahkikat aşaması tamamlanmış olduğundan bu tarihten sonra verildiği anlaşılan fer’i müdahale talebinin HMK’nın 66. maddesi uyarınca reddine karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu, menfi tespit davası hakkında verilen karar aleyhine davacı şirket ve davalı ... tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmadığı, menfi tespit davası hakkında verilen karara karşı fer’i müdahale talebi reddedilen ...’nin istinaf kanun yoluna başvurma hakkının bulunmadığı, fer’i müdahale talebinde bulunan ancak talebi reddedilen ...’nin istinaf başvurusunun davada taraf sıfatı olmadığı için İlk Derece Mahkemesi’nce reddine dair verilen 24.04.2017 tarihli ek kararın usul ve yasaya uygun olduğu, fer’i müdahale talebinde bulunan ...’nin ek karar aleyhine istinaf başvuru nedenleri yerinde görülmediğinden istinaf başvurusunun esastan reddi gerektiği, ek karara yönelik istinaf başvurusu reddedildiğinden menfi tespit davasının kabulüne ilişkin ve taraflarca istinaf yoluna başvurulmayan 29.03.2017 tarihli karara yönelik istinaf başvurusunun ise incelenmesine yer olmadığına karar vermek gerektiği gerekçesiyle fer’i müdahale talep eden ... (...)’nin İlk Derece Mahkemesi’nin 24.04.2017 tarihli ek kararına yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine, 24.04.2017 tarihli ek kararına yönelik istinaf başvurusu esastan reddedildiğinden İlk Derece Mahkemesi’nin 29.03.2017 tarihli menfi tespit davasının kabulüne ilişkin karara yönelik istinaf başvurusunun incelenmesine yer olmadığına karar verilmiş, iş bu karar fer’i müdahale talep eden ... tarafından temyiz edilmiştir. SONUÇ: Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere göre fer’i müdahale talep eden ...’nin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle muhakeme hukukuna uygun bulunan Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi’nin 2017/962 esas ve 2017/1235 karar sayılı ve 30.10.2017 tarihli kararının ONANMASINA, dosyanın Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi’ne gönderilmesine, vekili Yargıtay duruşmasında hazır bulunan davacı yararına 2.540,00 TL duruşma vekalet ücretinin fer’i müdahale talep eden ...’dan alınarak davacıya verilmesine, aşağıda yazılı onama harcının temyiz eden fer’i müdahale talep edenden alınmasına, 10.03.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi” Yargıtay 19. HD., E. 2018/674 K. 2020/653 T. 10.3.2020 (Lexpera).

29 Pekcanitez, s. 132; Pekcanitez, Meriç, s. 250.

Fer'i müdahilin, dava sonunda verilen hükme karşı da istinaf veya temyiz başvurulması mümkündür. Bununla birlikte, hukukumuzda asıl tarafın kanun yoluna başvurmaması hâlinde, fer'i müdahilin tek başına kanun yoluna başvurup başvuramayacağı tartışmalıdır. Doktrinde bizim de katıldığımız görüşe göre, asıl taraf açıkça kanun yolundan feragat etmedikçe de, fer'i müdahil tek başına kanun yoluna başvurabilir³⁰. Bunun yanında, hukukumuzda fer'i müdahilin kanun yoluna başvurabileceğini açıkça hüküm altına alan bir düzenleme 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun dördüncü maddesinin ikinci fıkrasında yer almaktadır. Bu hükme göre, hizmet akdine tâbi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talebi ile işveren aleyhine açılan davalarda, davaya davalı yanında fer'i müdahil olarak katılan Sosyal Güvenlik Kurumu, davalı başvurmasa dahi kanun yoluna başvurabilir³¹.

Fer'i müdahilin tek başına kanun yoluna başvurduğu ve bu başvurusunun reddedildiği durumlarda, bu giderlerden fer'i müdahilin sorumlu olması gerekir³². Böyle bir durumda, karşı taraf kendisini vekille temsil ettirmişse, karşı tarafa ödenecek vekâlet ücretinden de fer'i müdahil sorumlu olur. Buna karşılık, fer'i müdahil tek başına kanun yoluna başvurmuş ve bu başvurusu kabul edilmişse, kendisini vekille temsil ettiren fer'i müdahil lehine vekâlet ücretine hükmedilir. Bununla birlikte, verilen asıl hükme karşı hem asıl taraf hem de fer'i müdahil kanun yoluna başvurmuş olabilir. Böyle bir durumda fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilip hükmedilemeyeceği meselesi üzerinde durulmalıdır.

Yargıtay'ın bazı kararlarında, asıl tarafla birlikte kanun yoluna başvuran fer'i müdahilin gerek lehine gerekse de aleyhine vekâlet ücretine hükmedildiği görülmektedir³³. Kanaatimizce ilk derece yargılamasında olduğu gibi kanun

30 Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 336-337; Pekcanitez, s. 155; Tolga Akkaya, *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009, s. 139; Atalay, Pekcanitez Usûl, s. 730-731; Pekcanitez, Meriç, s. 325. Bu konudaki görüşler hakkında geniş bilgi için bkz. Pekcanitez, s. 152 vd; Pekcanitez, Meriç, s. 308 vd.

31 Bu düzenleme dava, taraf ve kesin hüküm teorileriyle bağdaşmadığı için haklı olarak doktrinde eleştirilmiştir (Murat Atalay, "Hizmet Tespit Davasının Sosyal Güvenlik Kurumuna İhbarı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 648, (Hizmet Tespit Davası)).

32 Pekcanitez, Meriç, s. 338.

33 "[...] Kararı, davalı A... A.Ş. vekili ile fer'i müdahil vekili temyiz etmiştir. 1- İlk Derece Mahkemesince verilen karara karşı davalı A... A.Ş. ile anılan davalının yanında fer'i müdahil olan ... tarafından istinaf yoluna başvurulmuş, Bölge Adliye Mahkemesince fer'i müdahil aleyhine bir karar verilmediği gerekçesiyle fer'i müdahilin istinaf talebinin usulden reddine karar verilmişse de, 6100 sayılı HMK'nun 66. maddesinde üçüncü kişinin, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'i müdahil olarak davada yer alabileceği, 68. maddesinde de müdahale talebinin kabulü hâlinde müdahilin, yanında katıldığı tarafın yararına olan iddia veya savunma vasıtalarını ileri sürebileceği, onun işlem ve

yollarında da asıl hükme karşı hem asıl taraf hem de fer'i müdahil kanun yoluna başvurmuşsa, fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmemelidir. Çünkü yukarıda da belirtildiği üzere, bu gider, müdahale giderlerinin kapsamına dâhil değildir. Ayrıca bu durum, yargılamanın ilk derece mahkemesinde ya da üst derece mahkemesinde görülmesine göre değişiklik gösterecek bir husus değildir. Kaldı ki, fer'i müdahilin asıl tarafla birlikte ka-

açıklamalarına aykırı olmayan her türlü usul işlemlerini yapabileceği düzenlenmiştir. İlk derece mahkemesi kararına karşı fer'i müdahilin yanında davaya katıldığı A... A.Ş.'nin de istinaf yoluna başvurduğu gözetildiğinde karara karşı kanun yollarına başvurmakta hukuki yararı bulunan fer'i müdahilin istinaf itirazlarının incelenmesi gerekirken yazılı şekilde istinaf talebinin usulden reddine karar verilmesi yerinde olmamış, Bölge Adliye Mahkemesi kararının bu yönden fer'i müdahil yararına bozulmasını gerektirmiştir [...] SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle fer'i müdahil vekilinin temyiz isteminin kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının fer'i müdahil yararına BOZULMASINA, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, HMK'nun 373/2. maddesi uyarınca dava dosyasının Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, (3) nolu bentte açıklanan nedenle davalı A... A.Ş. vekili ile fer'i müdahil vekilinin sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, takdir olunan 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak A... A.Ş. ile fer'i müdahil'e verilmesine, ödedikleri peşin temyiz harcının istekleri halinde temyiz edenlere iadesine, 16.12.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi [...] Yargıtay 11. HD., E. 2019/2049 K. 2020/5929 T. 16.12.2020 (Lexpera); "[...] bu nedenle davacının aracın bedelini talep etme hakkına sahip olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davalı vekili ve fer'i müdahil vekili tarafından temyiz edilmiştir [...] SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün davalı taraf yararına BOZULMASINA, vekili Yargıtay duruşmasında hazır bulunan fer'i müdahil F... A.Ş. yararına takdir olunan 1.100,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınıp, fer'i müdahile verilmesine, peşin harçların istek halinde iadesine, 02.06.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi [...] Yargıtay 19. HD., E. 2014/10988 K. 2015/8176 T. 02.06.2015 (Lexpera); "[...] Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen, yukarıda tarihi ve numarası gösterilen hüküm davalı tarafından temyiz edilerek; temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmekte; duruşma için belirlenen 25.06.2013 günü temyiz eden davalı ... ile vekili Av. ... .. geldiler. Müdahil ... ile vekili Av. ... ile davaya davalı yanında müdahil olmak istediğini bildiren ... Bakanlığının vekili Av.... geldiler.... Bakanlığının vekili tarafından her ne kadar davalı yanında fer'i müdahil olarak davaya katılmak isteği ile müdahale dilekçesi verilmiş ise de, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 66. maddesi uyarınca fer'i müdahalenin tahkikatın bitimine kadar yapılması gerektiğinden müdahale isteğinin reddine karar verildi [...] Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuna uygun sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir yanlışlık görülmemesine göre, yerinde bulunmayan temyiz isteğinin reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA, duruşma için takdir olunan 990. TL vekalet ücretinin davalıdan alınıp müdahile verilmesine [...] Yargıtay 2. HD., E. 2013/9734 K. 2013/17863 T. 25.6.2013 (Lexpera); "[...] Yukarıda açıklanan nedenlerle kararın BOZULMASINA, taraf vekilleri ile fer'i müdahil vekilinin temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, 2.540,00 TL duruşma vekâlet ücretinin davacıdan alınarak Yargıtay'daki duruşmada vekille temsil olunan davalı ve fer'i müdahile verilmesine, 2.540,00 TL duruşma vekâlet ücretinin davalı ve fer'i müdahilden alınarak Yargıtay'daki duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine, ödenenden 5766 Sayılı Kanun'un 11. maddesiyle yapılan değişiklik gereğince Harçlar Kanunu 42/2-d maddesi uyarınca alınması gereken 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden davacıya, 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden davalıya, 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden fer'i müdahile iadesine, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine, 06.05.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi." Yargıtay 15. HD., E. 2019/3330 K. 2020/1061 T. 6.5.2020 (Kazanıcı).

nun yoluna başvurması halinde yaptığı giderler yargılama giderleri kapsamındadır³⁴. Yargılama giderleri ise, istisnalar hariç olmak üzere ancak aleyhine hüküm verilen tarafa yüklenir (HMK m. 326). Keza, yargılama gideri olan vekâlet ücreti de taraf lehine hükmedilir (HMK m. 330). Görüldüğü üzere, yargılama giderleri ve bu kapsamda vekâlet ücreti tarafın lehine veya aleyhine hükmedilebilir. Fer'i müdahilin yargılamada taraf sıfatını haiz olmaması ise yargılamanın aşamalarına göre değişiklik göstermeyeceğinden, taraf konumunda bulunmayan fer'i müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine karar verilemez.

Ancak Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 69. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak fer'i müdahil hakkında bir hüküm verilmişse, fer'i müdahilin bu hükmün sadece kendisine ilişkin bölümüne karşı tek başına istinafa ve temyize başvurabilmesi mümkündür³⁵. Böyle bir durumda ise, kanun yolunda duruşma yapılmışsa, fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmesi söz konusu olabilir³⁶. Ancak bu durum, yukarıda ifade edilen kanun yolların-

34 Pekcanitez, Meriç, s. 338.

35 Kuru, Usul, C. IV, s. 3478; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 986; Pekcanitez, s. 165; Tanrıver, s. 569; Atalı, Ermenek, Erdoğan, s. 266; “[...] Fer'i müdahilin yer aldığı davada hüküm, taraflar hakkında verilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvuru hakkı da, yalnız davanın taraflarına aittir. Fer'i müdahil, yanında davaya katıldığı tarafla birlikte kararı kanun yoluna götürebilir. Yalnız başına kanun yoluna başvurma yetkisi yoktur. Ancak kanuna aykırı olarak kendisi hakkında hüküm verilmişse, sadece hükmün kendisine ilişkin bölümünü tek başına temyiz edebilir. Karara karşı istinaf başvurusunda bulunan fer'i müdahilin, yanında davaya katıldığı davalı taraf karara karşı istinaf başvurusunda bulunduğundan, istinaf hakkı bulunduğu anlaşıldığından, fer'i müdahilin istinaf başvurusunun reddine dair karar verilmesi yerinde olmamıştır. Bu sebeple İlk derece mahkemesinin 30.01.2018 tarihli ek kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.” Adana Bölge Adliye Mahkemesi 7. HD., E. 2019/4392 K. 2020/28 T. 2.1.2020 (Lexpera); “[...] Fer'i müdahilin yer aldığı davada hüküm, taraflar hakkında verilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvuru hakkı da, yalnız davanın taraflarına aittir. Fer'i müdahil, yanında davaya katıldığı tarafla, birlikte kararı kanun yoluna götürebilir. Yalnız başına kanun yoluna başvurma yetkisi yoktur. Ancak, kanuna aykırı olarak kendisi hakkında hüküm verilmişse, sadece hükmün kendisine ilişkin bölümünü tek başına temyiz edebilir [...]” Yargıtay 22. HD., E. 2017/13377 K. 2018/14182 T. 4.6.2018 (Lexpera); aynı yönde bkz. Yargıtay 22. HD., E. 2014/15999 K. 2015/24604 T. 10.9.2015 (Kazancı); Yargıtay 17. HD., E. 2013/17255 K. 2015/3336 T. 24.2.2015 (Lexpera).

36 “[...] Somut olayda; dava konusu hizmet tespitine ilişkindir. Dava açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 6552 sayılı Yasa gereği SGK fer'i müdahildir. Yasa gereği aleyhine yargılama gideri verilemez. Öte yandan dava konusu dönemde sigorta primine esas kazanç 139.125 TL olduğu halde, 139,125 TL yazılması hatalı ise de, bu konular yeniden yargılama sebebi görülmeyle yukarıda belirtilen sebeplerle; fer'i müdahil Kurum vekilinin istinaf isteminin kabulüne, HMK 353/1-b-2 maddesi gereği İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak, fer'i müdahil Kurumun yargılama gideri yönünden ve İlk Derece Mahkemesince verilen ilk hükümdeki sigorta primine esas kazanç yönünden maddi hata düzeltilerek, davanın yeniden kabulüne karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur [...] İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığında fer'i müdahil Kurum yararına istinaf vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, Dosya üzerinde yapılan inceleme sonrasında 7036 sayılı Yasanın 7/3 maddesi göndermesi ile 7035 sayılı Yasa ile değişik 6100 sayılı HMK'nın 361.maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren 2 hafta içerisinde Yargıtay yolu açık olmak üzere 06/02/2020günü oy birliği ile karar verildi” İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. HD., E. 2018/2156 K. 2020/106 T. 6.2.2020 (Lexpera).

da fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilemeyeceğine ilişkin tespitle çelişki göstermez. Zira burada kanun yollarına götürülen hüküm bizzat fer'i müdahil hakkında verilmiş bir hükmüdür. Bir başka deyişle, tarafların lehine veya aleyhine verilen bir hükmün kanun yoluna götürülmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla tarafları ilgilendirmeyen bir kanun yolu başvurusu nedeniyle taraflar hakkında yargılama giderine ve bu kapsamda vekâlet ücretine hükmedilmesi zaten söz konusu olmamalıdır.

Son olarak, yargılamanın iadesi yolunda fer'i müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilip hükmedilemeyeceği meselesi üzerinde durulmalıdır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, hukukumuzda fer'i müdahilin yalnız başına yargılamanın iadesini talep edemeyeceği kabul edilmektedir³⁷. Bununla birlikte, asıl taraf yargılamanın iadesini talep eder ve bu talep kabul edilirse, yeniden yapılan yargılamaya üçüncü kişinin fer'i müdahil olarak katılabileceği mümkündür³⁸. Böyle bir durumda, vekâlet ücreti açısından yukarıda tespit edilen hususlar yenilenen davada da geçerli olacaktır. Buna karşılık, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 69. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak fer'i müdahil hakkında bir karar verilmiş ve bu karar kesinleşmişse, fer'i müdahil kendisine ilişkin verilen bu hükme karşı, şartları varsa, yargılamanın iadesi yoluna başvurabilir³⁹. Bu hâlde, sadece fer'i müdahil hakkında verilen hüküm açısından yeniden bir yargılama yapılır⁴⁰. Yenilenen davada, taraflar kendilerini vekille temsil ettirmişlerse, fer'i müdahilin lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmesi söz konusu olabilir.

II. Aslî Müdahale

A. İlk Derece Yargılamasında

Aslî müdahale, üçüncü kişinin, derdest olan bir yargılamanın konusu olan hak veya şey üzerinde kısmen ya da tamamen hak iddia ederek, yargılamanın taraflarına karşı aynı mahkemede dava açmasını ifade eder (HMK m. 65)⁴¹.

37 Bilge, Önen, s. 719; Ergun Önen, *Medeni Yargılama Hukuku*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1979, s. 343 dn. 31, (Yargılama); Kuru, Usul, C. IV, s. 3472; Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. V, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s. 5238; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 985; Baki Kuru, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, C. II, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 1549; Ramazan Arslan, *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme)*, Turhan Kitabevi, Ankara, 1977, s. 136; Pekcanitez, s. 157-158; Mert Namlı, *Türk ve Fransız Medenî Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, Beta, İstanbul, 2014, s. 385; Pekcanitez, Meriç, s. 332; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 7. HD., E. 2017/2026 K. 2018/275 T. 15.2.2018 (Lexpera).

38 Pekcanitez, s. 158; Pekcanitez, Meriç, s. 332.

39 Arslan, s. 136; Pekcanitez, s. 158; Pekcanitez, Meriç, s. 332.

40 Pekcanitez, s. 158; Pekcanitez, Meriç, s. 332.

41 Kuru, Usul, C. IV, s. 3491; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 989; Alangoya, Yıldırım, Deren-Yıldırım, s.

Aslî müdahale, aslında gerçek manada bir davaya müdahale olmayıp, görül-
mekte olan davanın taraflarına karşı açılan ayrı bir davadır⁴². Bu davada davalılar arasında şekli zorunlu dava arkadaşlığı söz konusu olur⁴³.

Aslî müdahale davası, asıl davadan bağımsız olduğundan ve bu davada ayrı bir karar verildiğinden, yargılamanın sonunda ayrıca yargılama giderine de hükmedilmesi gerekir⁴⁴. Bu bağlamda, aslî müdahale davasında hükmedilebilecek olan vekâlet ücretini aslî müdahilin davayı kazanması ve kaybetmesi ihtimâllerine göre ayrı ayrı ele almak gerekir.

İlk olarak, aslî müdahil davayı kazanmış olabilir. Böyle bir durumda, aslî müdahil kendisini vekille temsil ettirmişse, onun lehine vekâlet ücretine hükmedilir (HMK m. 330)⁴⁵. Burada davalıların aslî müdahil lehine ayrı ayrı mı, yoksa tek bir vekâlet ücreti mi ödeyeceği meselesi tartışmalıdır. Doktrinde bir görüşe göre, davalıların hepsinin aslî müdahile ayrı ayrı vekâlet ücreti ödemesi gerekir⁴⁶. Doktrinde diğer bir görüşe göre, mecburi dava arkadaşlarının aleyhine vekâlet ücretine hükmedilirken, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin seri davaları düzenleyen 22. maddesi dikkate alınmalıdır⁴⁷. Doktrinde üçüncü bir görüşe göre ise aslî müdahale davasında davalılar arasında şekli zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan, onların aleyhine karar verilmesi hâlinde ayrı ayrı değil, tek bir vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekir⁴⁸. Böyle bir durumda, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 326. maddesinin üçüncü fıkrası gereği, mahkeme vekâlet ücretini davalılar arasında paylaşırabilir veya davalıların müteselsilen sorumlu tutulmalarına da karar verebilir⁴⁹.

Kanaatimizce de bu durumda, davalıların aslî müdahile sadece bir vekâlet ücreti ödemesi gerekir⁵⁰. Bunun sebebi, aslî müdahale davasında davalılar ara-

157; Muhammet Özkes, *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1995, s. 16; Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 345; Atalı, Pekcanitez Usûl, s. 767; Tanrıver, s. 562; Atalı, Ermenek, Erdoğan, s. 273; Mehmet Kodakoğlu, *Medenî Usul Hukukunda Aslî Müdahale*, Legem Yayıncılık, Ankara, 2018 s. 31; İsmet Mazlum, *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 26.

42 Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 332; Atalı, Pekcanitez Usûl, s. 716.

43 Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. III, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s. 3311; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 993; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz, Hanağası, s. 511; Pekcanitez, Meriç, s. 67-68; Kodakoğlu, s. 161-162; Mazlum, s. 190; Taner Emre Yardımcı, *Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, s. 16.

44 Özkes, s. 80.

45 Kodakoğlu, s. 242.

46 Kodakoğlu, s. 242.

47 Yardımcı, s. 363.

48 Gökhan Aykut, *Hukuk Davalarında Avukatlık Ücreti*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, s. 120 dn. 411.

49 Aykut, s. 120 dn. 411.

50 Yasemin Bağlı Tahiroğlu, *Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 57.

sında ortaya çıkan dava arkadaşlığının türüdür. Şöyle ki, aslî müdahale davasında ilk davanın davacısı ile davalısı şekli zorunlu dava arkadaşı konumundadır⁵¹. Davada haksız çıkan zorunlu dava arkadaşları aleyhine ise tek bir vekâlet ücretine hükmedilir⁵². Zira burada, ihtiyarî dava arkadaşlığında olduğu gibi⁵³ dava arkadaşı sayısı kadar davanın varlığından bahsedilemez⁵⁴. Ancak mahkeme vekâlet ücretini zorunlu dava arkadaşı olan davalılar arasında paylaşırabileceği gibi, vekâlet ücretinden onların müteselsilen sorumlu tutulmalarına da karar verebilir (HMK m. 326/3).

İkinci olarak ise, aslî müdahil davayı kaybetmiş olabilir. Böyle bir durumda, davalılar kendisini vekille temsil ettirmişse, aslî müdahil aleyhine tek bir vekâlet ücretine hükmedilir. Bunun sebebi de davalılar arasında şekli zorunlu dava arkadaşlığının mevcut olmasıdır. Nitekim yargılama sonunda haklı çıkan zorunlu dava arkadaşlarının lehine tek bir vekâlet ücretine hükmedilir⁵⁵ ve söz

51 Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. III, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s. 3311; Ömer Ulukapı, *Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı*, Mimoza Yayınları, Konya, 1991, s. 106-107; Kodakoğlu, s. 161-162; Mazlum, s. 190.

52 “[...] Hükümsüzlüğü talep edilen markanın her iki davalıya aidiyeti nedeniyle asıl ve birleşen davanın davalıları arasında HMK’nın 59. maddesi çerçevesinde zorunlu dava arkadaşlığı söz konusudur. İlk Derece Mahkemesince, davalı ...’e asıl davada husumet tevcihi yerine ayrı dava açılarak asıl dava ile birleştirilmesi ve sonuçta asıl ve birleşen davalarda davacı yanca yapılan yargılama giderlerinden zorunlu dava arkadaşlarının müteselsilen sorumlu olacakları gözetilerek davalılar aleyhine tek bir vekalet ücreti tayin ve takdiri yerine; bu hususlarda her bir dava ve davalı bakımından ayrı ayrı hüküm kurulması cihetine gidilmesi yukarıda anılan kanun hükmüne ve HMK’nın 326/3. maddesine aykırı olup, vekalet ücreti takdirine yönelik bu durum mümeyyiz davalı şirket tarafından istinaf aşamasında dile getirilmiş olmasına karşın Bölge Adliye Mahkemesince açıklanan yasal gerekliliğin gözden kaçırılması HMK’nın 371/1-ç maddesi uyarınca bozma nedenidir. Şu halde, Bölge Adliye Mahkemesi’nin istinaf isteminin esastan reddine dair kararının bozularak ortadan kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir [...]” Yargıtay 11. HD., E. 2017/1088 K. 2018/6324 T. 15.10.2018 (Lexpera); “[...] Davacılar arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunmamaktadır. Bu durumda yargılama giderlerinden olan vekalet ücretinin davanın kabul veya reddine göre her bir davacı lehine veya aleyhine ayrı ayrı hesap edilmesi gerekir [...]” Yargıtay 4. HD., E. 2015/508 K. 2016/4848 T. 12.4.2016 (Lexpera); aynı yönde bkz. Yargıtay 4. HD., E. 2016/13010 K. 2017/1761 T. 20.3.2017 (Lexpera).

53 Nitekim ihtiyarî dava arkadaşlığında aslında dava arkadaşı sayısı kadar dava vardır (Kuru, El Kitabı, C. I, s. 953; Üstündağ, Yargılama, s. 361; Pekcanitez, Atalay, Özkes, s. 326; Hakan Pekcanitez, Hülya Taş Korkmaz, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha, İstanbul, 2017, s. 694-695; Atalı Ermenek Erdoğan, s. 242).

54 “[...] dolayısıyla Tapu Maliki ile Hazine ve Vakıflar Genel Müdürlüğü arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Mecburî dava arkadaşları tarafından ya da onlar aleyhine açılan davalar tektir, ayrılamaz [...]” Yargıtay 20. HD., E. 2013/10053 K. 2013/12100 T. 23.12.2013 (Lexpera).

55 Kuru, Usûl, C. III, s. 3333; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 951; “[...] Davahlar arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 3/2. maddesi gereğince davahlar lehine tek bir nisbi vekalet ücreti takdir edilip, davacıdan alınarak davalılara verilmesine karar vermek gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir [...]” Yargıtay 2. HD., E. 2008/3181 K. 2008/2784 T. 4.3.2008 (Lexpera); “[...] Davahlar arasında mecburi dava arkadaşlığı olduğu halde her iki davalıya da karar tarihindeki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince ayrı ayrı nisbi vekalet ücreti takdiri doğru görülmemiştir [...]” Yargıtay 2. HD., E. 2013/1467 K.

konusu vekâlet ücreti, dava arkadaşları arasında paylaşılır⁵⁶. Bununla birlikte, aslî müdahale davasında davalılar şekli zorunlu dava arkadaşı olduğundan, bu davalılar hakkında ayrı yönlerde de karar verilebilir⁵⁷. Böyle bir durumda ise, vekâlet ücreti şekli dava arkadaşlarının haklılık durumuna göre paylaşılır⁵⁸.

Bu bağlamda, davalılardan biri vekille temsil edilmiş, diğeri ise vekille temsil edilmemişse, vekâlet ücretinin şekli zorunlu dava arkadaşı konumunda bulunan davalılar arasında nasıl paylaşılacağı sorusu akla gelebilir. Öncelikle, kendisini vekille temsil ettirmeyen davalı lehine şüphesiz vekâlet ücretine hükmedilemez. Ancak bu durum, kendisini vekille temsil ettiren diğeri davalının vekâlet ücretinin tamamına hak kazanması sonucunu doğurmaz⁵⁹. Zira bir tarafın kendisini vekille temsil ettirmemesi, diğeri tarafın haklılık durumunu değiştiren bir husus değildir. O hâlde, söz konusu durumda da kendisini vekille temsil ettiren davalı, yine haklılık oranında vekâlet ücretine hak kazanmalıdır. Bir başka deyişle, davayı kaybeden aslî müdahil, davayı kazanan ve kendisini vekille temsil ettiren davalıya, vekâlet ücretinin tamamını değil, haklılığı oranındaki kısmını ödemelidir. Örneğin, iki davalı hakkında aynı yönde hüküm kurulmuş ve sadece biri kendisini vekille temsil ettirmişse, aslî müdahil bu da-

2013/21007 T. 16.9.2013 (Lexpera); [...] Ancak, dava sebebi ve ret sebebi ortak olan ve kendilerini vekille temsil ettiren yasal hasım olan davalılar Hazine ve .... arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan davalılar lehine tek vekalet ücreti verilmesi gerekirken Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin 3/2. maddesine aykırı olacak şekilde ayrı ayrı vekalet ücretine karar verilmesi isabetsiz olup [...] Yargıtay 16. HD., E. 2015/18400 K. 2015/15822 T. 17.12.2015 (Lexpera); “[...] Mahkemece karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre kendisini vekille temsil ettiren davalılar lehine ayrı ayrı 500.00'er-YTL. vekalet ücreti takdir edilmiştir. Bu durum Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin 3/2 fıkrasında yer alan ret sebebi aynı olan davalılar yararına tek vekalet ücretine karar verilmesi gerektiği kuralına aykırı olup, davalıların zorunlu dava arkadaşı olmaları da birlikte gözetilerek, davalılar lehine tek bir vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir iken yazılı şekilde ayrı ayrı vekalet ücretine karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir [...]” Yargıtay 9. HD., E. 2009/40046 K. 2009/28166 T. 20.10.2009 (Lexpera).

56 Kuru, Usûl, C. III, s. 3333; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 951.

57 Kuru, Usûl, C. III, s. 3332; Kuru, El Kitabı, C. I, s. 951; Ulukapı, Dava Arkadaşlığı, s. 189; Ulukapı, Usûl, s. 196; Atalı, Ermenek, Erdoğan, s. 238; Kodakoğlu, s. 227.

58 Ulukapı, Dava Arkadaşlığı, s. 195; Ulukapı, Usûl, s. 196; Bağlı Tahiroğlu, s. 61.

59 “[...] KARŞI OY YAZISI Dava, lehine ipotek tesis edilen banka ve akdın diğeri tarafı olan kadına karşı açılmış, davalıların her ikisi için müşterek bir sebepten dolayı reddedilmiştir. Davalılar arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Bu halde, dava değeri üzerinden tek bir vekalet ücreti tayin ve takdiri doğrudur (27.6.1956 tarihli ve 2/14 sayılı İçt. Bir. Kararı.). Ne var ki; davalılardan şirket davada kendisini vekille temsil ettirmiş, diğeri davalının ise vekili bulunmamaktadır. Böyle bir durumda, davacı, dava değeri üzerinde tayin olunan vekalet ücretinin yarısından davalı şirkete karşı sorumlu tutulmalıdır. Davacının, tayin edilen vekalet ücretinin tamamından şirkete karşı sorumlu tutulması doğru olmamıştır. Hükümün bu sebeple bozulması veya bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden hükümün bu yönünün düzeltilerek onanması uygun olur. Bu sebeple sayın çoğunluğun kararına bu yönüyle katılmıyorum [...]” Yargıtay 2. HD., E. 2013/26595 K. 2014/8208 T. 7.4.2014 (Lexpera).

valıya vekâlet ücretinin yarısını ödemelidir⁶⁰.

B. Kanun Yolları Aşamasında

Aslî müdahale davası, hüküm verilinceye kadar açılabilir (HMK m. 65). Buna karşılık, istinaf ve temyiz aşamalarında aslî müdahale mümkün değildir⁶¹. Nitekim istinaf yargılaması sırasında aslî müdahalenin mümkün olmadığı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 357. maddesinin birinci fıkrasında açıkça hüküm altına alınmıştır.

Ancak aslî müdahil, aslî müdahale davasında verilen nihai karara karşı, şartları varsa, istinaf kanun yoluna (HMK m. 341); bölge adliye mahkemesinin verdiği nihai karara karşı da, şartları varsa, temyiz kanun yoluna başvurabilir (HMK m. 361). Yukarıda da aktarıldığı üzere, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin ikinci maddesinin ikinci fıkrasına göre, Yargıtay'da temyiz ve bölge adliye mahkemelerinde de istinaf başvurusu üzerine görülen işlerin duruşmaları ayrı vekâlet ücreti ödenmesini gerektirir. Dolayısıyla kendisini vekille temsil ettiren aslî müdahilin başvurduğu istinaf veya temyiz incelemesi duruşmalı olarak yapılmışsa, aslî müdahil lehine vekâlet ücretine hükmedilmesi gündeme gelebilir⁶². Buna karşılık, aslî müdahilin kanun yoluna başvurusu haksız

60 Karş. “[...] KARŞI OY YAZISI Dava, aile konutu olarak özgülünen taşınmaz üzerine Türk Medeni Kanununun 194/1. maddesi hükmüne aykırı olarak, diğer eşin açık rızası alınmadan tesis edilen ipoteğin kaldırılması ve taşınmazın tapu kütüğüne konutla ilgili şerh konulması isteğine ilişkin olup; rızası gereken eş tarafından, lehine ipotek tesis edilen bankaya ve konut üzerinde hak sahibi olan koca'ya karşı açılmış; ipoteğin kaldırılmasına ilişkin talep, davalıların her ikisi için müşterek bir sebepten dolayı reddedilmiştir. Davanın, davalılar için müşterek sebepten dolayı reddi halinde, davanın değeri üzerinden tek bir vekalet ücreti takdiri doğrudur. (27.6.1956 tarihli ve 2/14 sayılı İct. Bir. Kararı.) Ne var ki; davalılardan banka davada kendisini vekille temsil ettirmiş, diğer davalının ise vekili bulunmamaktadır. O da davada kendisini vekille temsil ettirmiş olsaydı, tayin edilen tek vekalet ücreti davalılar arasında paylaştırılacak olduğuna göre, davacının takdir edilen tek vekalet ücretinin yarısından davalı bankaya karşı sorumlu tutulması gerekirken [...]” Yargıtay 2. HD., E. 2014/3537 K. 2014/10305 T. 5.5.2014

61 Atalı, Pekcanitez Usûl, s. 768-769; Kodakoğlu, s. 154-157. Bununla birlikte, istinaf mahkemesinin, ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı davalarda aslî müdahale talebinde bulunulabilir (Mazlum, s. 129).

62 “[...] SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle temlik alan (aslî müdahil) ...'nin temyiz itirazlarının kabulü ile asıl dava dosyasına ilişkin hükmün BOZULMASINA, 1.630,00 TL duruşma vekâlet ücretinin davalılardan alınarak Yargıtay'daki duruşmada vekille temsil olunan aslî müdahil'e verilmesine, ödediği temyiz peşin harcının istek halinde temyiz eden aslî müdahil'e geri verilmesine, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine 10.10.2018 gününde oybirliğiyle karar verildi” Yargıtay 15. HD., E. 2018/2329 K. 2018/3705 T. 10.10.2018 (Lexpera). “[...] SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, bozma nedenine göre diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, peşin yatırılan harcın istek halinde yatırımlara iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 1.630 TL Yargıtay duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı ve aslî müdahile verilmesine, 16.01.2018 tarihinde oybirliği ile karar verildi” Yargıtay 14. HD., E. 2017/2412 K. 2018/315 T. 16.1.2018 (Lexpera).

bulunmuş ve davalılar kendisini vekille temsil ettirmişse, aslî müdahilin davalılara vekâlet ücreti ödemesine karar verilir. Ancak bu durumda da istinaf veya temyiz yargılaması duruşmasız olarak gerçekleşmişse, vekâlet ücretine hükmedilmesi gündeme gelmez.

Son olarak, yargılamanın iadesi yolunda aslî müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilebilecek olan vekâlet ücretine de değinmek gerekir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, aslî müdahale davasının sonunda ortaya çıkan kesin hükme karşı aslî müdahil, şartları varsa, yargılamanın iadesi talebinde bulunabilir⁶³. Bu talebin kabul edilmesiyle yenilenen davada aslî müdahilin lehine bir karar verilirse, kendisini vekille temsil ettirmişse onun lehine vekâlet ücretine de hükmedilir. Buna karşılık, yargılamanın iadesi davasında aslî müdahilin aleyhine bir karar çıkmış ve karşı taraf kendisini vekille temsil ettirmişse, aslî müdahilin aleyhine vekâlet ücretine hükmedilir.

Sonuç

Medenî usûl hukukunda üçüncü kişilerin görülmekte olan bir davaya katılması fer'i müdahale ya da aslî müdahale şeklinde olabilir. Üçüncü kişiler tahkikat sona erinceye kadar davaya fer'i müdahil olarak katılabilir. Kanun yolları aşamasında ise artık fer'i müdahil olarak davaya katılmak mümkün değildir.

Katıldığı yargılamada fer'i müdahil hakkında hüküm kurulmaması sebebiyle kural olarak lehine veya aleyhine vekâlet ücretine de hükmedilemez. Nitekim, fer'i müdahilin kendisini vekille temsil ettirmiş olması nedeniyle yaptığı gider fer'i müdahale giderleri kapsamında değildir. Buna karşılık kanun yolları aşamasında fer'i müdahil hakkında vekâlet ücretine hükmedilebilmesi söz konusu olabilir. Şöyle ki, üçüncü kişinin kanun yolları aşamasında davaya katılması mümkün olmasa da, fer'i müdahilin kanun yollarına başvurabilmesi mümkündür. Bu kapsamda fer'i müdahale talebinin reddi veya fer'i müdahilin yanında katıldığı tarafın kanun yoluna başvurmaması ya da fer'i müdahil hakkında doğrudan hüküm kurulması hallerinde fer'i müdahil tek başına kanun yollarına başvurabilir. Böyle durumlarda ise, fer'i müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilebilecektir.

Üçüncü kişilerin görülmekte olan bir davanın taraflarına karşı ayrı ve bağımsız bir dava açması olan aslî müdahale ise gerçek anlamda bir davaya müdahale olarak kabul edilmemektedir. Aslî müdahale davası, asıl davadan bağımsız olduğundan ve bu davada ayrı bir karar verildiğinden, yargılamanın sonunda ayrıca yargılama giderine de hükmedilmesi gerekir. Bu bağlamda, aslî müdahale davasında hükmedilebilecek olan vekâlet ücretini aslî müdahilin da-

63 Arslan, s. 136; Namlı, s. 386-387; Kodakoğlu, s. 238.

vayı kazanması ve kaybetmesi ihtimâllerine göre ayrı ayrı ele almak gerekir.

Aslî müdahil davayı kazanmışsa ve kendisini vekille temsil ettirmişse, onun lehine vekâlet ücretine hükmedilir. Bu durumda, davada haksız çıkan davalılar arasında şeklî zorunlu dava arkadaşlığı söz konusu olduğundan dava arkadaşları aleyhine tek bir vekâlet ücretine hükmedilir. Aslî müdahilin davayı kaybettiği hallerde ise, davalılar kendisini vekille temsil ettirmişse, aslî müdahilin davalılara tek bir vekâlet ücreti ödemesi gerekir. Zira, davalılar arasında şeklî zorunlu dava arkadaşlığı söz konusudur.

Aslî müdahale davası, hüküm verilmeye kadar açılabilir. Dolayısıyla kanun yolları aşamasında aslî müdahale mümkün değildir. Ancak hüküm verilmeye kadar bağımsız bir dava açmış olan aslî müdahil kanun yollarına başvurabilir. Kendisini vekille temsil ettiren aslî müdahilin başvurduğu istinaf veya temyiz incelemesi duruşmalı olarak yapılmışsa, aslî müdahil lehine vekâlet ücretine hükmedilebilir. Bununla birlikte, aslî müdahilin kanun yoluna başvurusunda haksız çıkması halinde, kendisini vekille temsil ettiren davalılar lehine yani aslî müdahil aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmesi söz konusu olabilir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, Tolga, *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- Alangoya, Yavuz; Yıldırım, M. Kâmil; Deren-Yıldırım, Nevhis, *Medenî Usul Hukuku Esasları*, Tıpkı 8. Bası, Beta, İstanbul, 2011.
- Ansay, Sabri Şakir, *Hukuk Yargılama Usulleri*, 7. Baskı, Ankara, 1960.
- Arslan, Ramazan, *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme)*, Turhan Kitabevi, Ankara, 1977.
- Arslan, Ramazan; Yılmaz, Ejder; Taşpınar Ayvaz, Sema; Hanağası, Emel, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Atalı, Murat, *Medenî Usûl Hukukunda Davanın İhbarı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007 (İhbar).
- Atalı, Murat, “Hizmet Tespit Davasının Sosyal Güvenlik Kurumuna İhbarı”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 631-652 (Hizmet Tespit Davası).
- Atalı, Murat, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha, İstanbul, 2017 (Pekcanitez Usûl).
- Atalı, Murat; Ermenek, İbrahim; Erdoğan, Ersin, *Medenî Usûl Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Aykut, Gökhan, *Hukuk Davalarında Avukatlık Ücreti*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Bağlı Tahiroğlu, Yasemin, *Hukuk Yargılama Vekâlet Ücreti*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Berkin, Necmeddin M., *Medenî Usul Hukuku Esasları*, Hamle Matbaası, İstanbul, 1969 (Esaslar).
- Berkin, Necmettin M., *Tatbikatçılara Medenî Usul Hukuku Rehberi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981 (Rehber).
- Bilge, Necip, *Medeni Yargılama Hukukunda Karar Düzeltme*, Ankara, 1973.
- Bilge, Necip; Önen, Ergun, *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*, 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.
- Budak, Ali Cem; Karaaslan, Varol, *Medenî Usul Hukuku*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Deren-Yıldırım, Nevhis, *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1996.
- Görgün, L. Şanal; Börü, Levent; Toraman, Barış; Kodakoğlu, Mehmet, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Karşlı, Abdurrahim, *Medeni Muhakeme Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2020.
- Kodakoğlu, Mehmet, *Medenî Usul Hukukunda Asli Müdahale*, Legem Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Köroğlu, Anıl “Pay Sahibi Tarafından Açılan Sorumluluk Davasında Yargılama Giderlerinin Pay, Sahibi ile Şirket Arasında Paylaştırılması (Medenî Usûl Hukuku Kapsamında Bir İnceleme)”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 17, Haziran 2021, s. 355-382.

- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. I, 6. Baskı, İstanbul, 2001 (Usul, C. I).
- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. III, 6. Baskı, İstanbul, 2001 (Usul, C. III).
- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. IV, 6. Baskı, İstanbul, 2001 (Usul, C. IV).
- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C. V, 6. Baskı, İstanbul, 2001 (Usul, C. V).
- Kuru, Baki, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020 (El Kitabı, C. I).
- Kuru, Baki, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, C. II, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020 (El Kitabı, C. II).
- Mazlum, İsmet, *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Namlı, Mert, *Türk ve Fransız Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, Beta, İstanbul, 2014.
- Önen, Ergun, *Medeni Yargılama Hukuku*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1979 (Yargılama).
- Önen, Ergun, *Medenî Yargılama Hukukunda Sulh*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1972 (Sulh).
- Özekes, Muhammet, *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1995.
- Pekcanitez, Hakan, *Medenî Usul Hukukunda Fer'i Müdahale*, Ankara, 1992.
- Pekcanitez, Hakan; Atalay, Oğuz; Özekes, Muhammet, *Medenî Usûl Hukuku*, 14. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha, İstanbul, 2017.
- Pekcanitez, Hakan; Meriç, Nedim, *Medenî Usûl Hukukunda Fer'i Müdahale*, 2. Baskı, On İki Levha, İstanbul, 2020.
- Postacıoğlu, İlhan E., *Medeni Usul Hukuku Dersleri*, 6. Bası, İstanbul, 1975.
- Sungurtekin Özkan, Meral, *Türk Medeni Yargılama Hukuku*, Fakülteler Kitabevi Barış Yayınları, İzmir, 2013.
- Tahiroğlu, Fatih, *Medenî Usûl Hukukunda Re'sen Araştırma İlkesi*, On İki Levha, İstanbul, 2020.
- Tanrıver, Süha, *Medenî Usûl Hukuku*, C. I, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Ulukapı, Ömer, *Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı*, Mimoza Yayınları, Konya, 1991 (Dava Arkadaşlığı).
- Ulukapı, Ömer, *Medenî Usûl Hukuku*, 3. Baskı, Mimoza Yayınları, 2015 (Usûl).
- Umar, Bilge, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Üstündağ, Saim, *Medeni Yargılama Hukuku*, C. I-II, 7. Baskı, İstanbul, 2000.
- Yardımcı, Taner Emre, *Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.